

İŞIK OKULLARI 139.
ÖNCE İYİ İNSAN YETİŞTİRİR YIL

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bülteni

Kasım '24

**AKRAN
ÇATIŞMASINI
ANLAMAK**

**Ne Yapabiliriz:
Anne-Babalara Yol Haritası**

Çocuklarımız sağlıklı sosyal ilişkiler kurabilmeyi, okul çağı başladığı andan itibaren daha hızlı olarak öğrenirler. İlişki kurarken akran çatışması veya akran zorbalığı gibi durumlarla da karşı karşıya kalabilirler. Bu bültenimizde sıklıkla karıştırılan bu iki kavramı açıklığa kavuşturmak, yapılabilecekler hakkında sizlere destek olmak istedik.

Akran çatışması, iki veya daha fazla çocuğun veya gencin, anlaşmazlıklar nedeniyle birbirleriyle çatıştığı bir durumu ifade eder. Genellikle bir güç ve yaş dengesizliği yoktur. Amaç, genellikle bir sorunu çözmek için tartışmaktır. Çatışma; tartışma veya kavgaya dönüşebilir ancak bu genellikle geçici bir durumdur ve iki tarafın da olumlu iletişime geçmesiyle çözülebilir. Çatışmada taraflar çözüm bulmak için sorumluluk alabilir ve hatta günlük yaşamda olumsuz ilişki deneyimlerinden geçerken sorun çözme becerilerini de geliştirebilirler.

“Çatışma” ile çok karıştırılan bir kavram olan “akran zorbalığı” ise bir çocuğun veya gencin, başka bir çocuğa veya gence, bilerek ve sistematik bir şekilde zarar vermesi durumudur. Bu zarar fiziksel, duygusal veya sosyal olabilir. Aralarında bir güç ve bazen de yaş dengesizliği vardır. Amaç, tehdit etmek, korkutmak ya da kontrol sağlamaktır. Alay etme, dışlama, fiziksel saldırı gibi çeşitli davranış biçimlerinde ortaya çıkabilir.

AKRAN ÇATIŞMASI NEDİR?

Akran çatışması, genellikle aynı yaş grubundaki öğrenciler arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar, fikir ayrılıkları veya rekabetçi durumları tanımlar. Akranlar arasındaki çatışmalar:

- Fikir ayrılıkları,
- Sosyal çatışmalar,
- Kişisel farklılıklar,
- Duygusal ve davranışsal tepkiler gibi sebeplerden kaynaklanabilir.

Akran çatışmaları, çeşitli şekillerde ortaya çıkabilir. Bunlar:

1. İletişim Sorunları: Öğrenciler arasında yanlış anlamalar, yetersiz iletişim veya düşüncelerin yanlış ifade edilmesi nedeniyle çatışmalar oluşabilir.

2. Sosyal beceriler kaynaklı çatışmalar: Sınıf içinde rekabetçi duyguların devreye girmesiyle kim daha popüler, kim daha güçlü, kim daha liderdir gibi soruların ortaya çıkması çatışmayı doğurabilir.

3. Rekabet: Özellikle benzer ilgi alanlarına sahip öğrenciler arasında kıskanma duyguları ve rekabet olabilir. Bu tür çatışmalar, özellikle başarı odaklı gruplarda veya takımlar arasında görülebilir.

4. Fiziksel Çatışmalar: Bazen anlaşmazlıklar fiziksel düzeyde de yaşanabilir. Bu tür çatışmalar, daha ciddi sonuçlar doğurabilir ve bu nedenle yakından takip edilmesi gerekir.

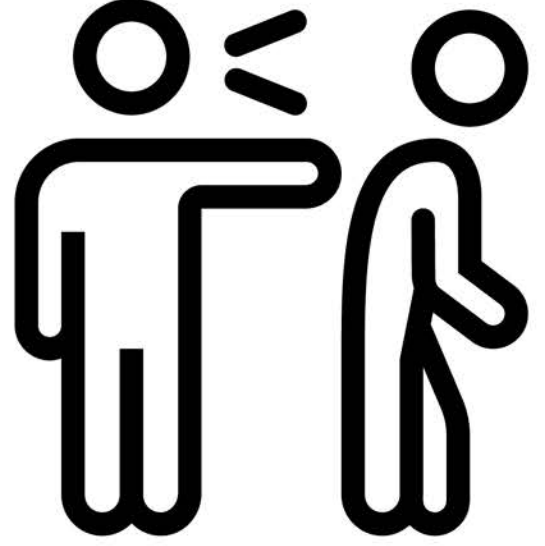
5. Duygusal Çatışmalar: Çocuklar, sosyal ilişki kurma konusunda zorlanabilir ve bu da duygusal olarak yıpratıcı çatışmalara yol açabilir. Arkadaşlık ilişkileri, sadakat veya güven gibi duygusal bağlar üzerinden çıkan çatışmalar, çocukların özgüvenlerini etkileyebilir.

6. Fiziksel ve Psikolojik Değişimler: Ergenlik dönemi gibi fiziksel ve duygusal değişimlerin yaşandığı dönemlerde, çocuklar kendilerini ifade etmekte zorluk çekebilirler. Bu da doğal olarak çatışmalara neden olabilir.

7. Teknolojik ve Dijital Faktörler: Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte, çevrimiçi platformlarda da çatışmalar yaşanabilmektedir. Dijital zorbalık, sosyal medya üzerinden dışlanma veya yanlış anlaşılmalarda bu çatışmaları daha karmaşık hale getirebilir.

AKRAN ZORBALIĞI NEDİR?

Akran zorbalığı, bir çocuğun veya gencin, başka bir çocuğa veya gence, bilerek ve isteyerek sürekli olarak zarar vermesidir. Bu zarar fiziksel, duygusal veya sosyal olabilir. Taraflar arasındaki gücün dengesiz olduğu ve tek bir tarafın diğerini baskı altına aldığı bir durumdur. Amaç, tehdit etmek, korkutmak ya da kontrol sağlamaktır. Alay etme, dışlama, fiziksel saldırı gibi çeşitli davranış biçimlerinde ortaya çıkabilir.

Zorbalık Türleri

Doğrudan zorbalık: Fiziksel ve sözel zorbalıktır. Direkt ve açık olarak karşıdaki kişi üzerindeki güç, statü ve hakimiyet gösterme isteğidir. Kişiye yönelik açık saldırı içerir. Zorbalığa maruz kalan kişi zorbanın kim olduğunu bilir.

Dolaylı zorbalık: İlişkisel ve siber zorbalıktır. Amaç kişinin içinde bulunduğu sosyal ilişkileri etkilemektir. Kişiye karşı dolaylı olarak saldırı içerir. Üçüncü kişiler yoluyla yapılabilir. Zorbalığa maruz kalan kişi zorbanın kim olduğunu bilmeyebilir.

AKRAN ÇATIŞMASI İLE AKRAN ZORBALIĞI ARASINDAKİ FARKLAR

Akran Çatışması

- Arkadaşlık ilişkisi yoktur.
- Güçler arası denge vardır.
- Arada sırada yaşanır.
- Sonuçları ciddi değildir.
- Pişmanlık ve sorumluluk alma vardır.
- Taraflar problemi çözmeye çalışır.
- Eşit duygusal tepki vardır.

Akran Zorbalığı

- Arkadaşlık ilişkisi yoktur.
- Güçler arası denge yoktur.
- Davranışlar sıklıkla tekrarlanır.
- Sonuçları kalıcı ve ağırdır.
- Pişmanlık ve sorumluluk alma yoktur.
- Problem çözülmeye çalışılmaz.
- Eşit duygusal tepki yoktur. Sadece zorbalığa maruz kalanın yaşadığı olumsuz duygusal tepki vardır.

ÖNERİLER

- **Açık iletişim kurmak**
- **Çocuğunuzla düzenli olarak konuşmak, onun duygularını ve yaşadıklarını paylaşması için teşvik etmek, yaşadığı zorlu durumları size rahatça anlatabilmesi için önemlidir.**
- **Empati geliştirmek**
- **Çocuğunuzla konuşarak, hem kendi davranışlarını hem de karşı tarafın davranışlarını değerlendirebilmesi konusunda ona destek olun.**
- **Gözlem yapmak**
- **Çocuğunuzun sosyal ilişkilerini gözlemleyin. Eğer bir sorun olduğunu düşünüyorsanız, iletişim kurabileceğiniz bir ortam yaratarak destek olmaya çalışın.**
- **Çözüm stratejileri oluşturmak**
- **Çocuğunuza konuşarak hangi durumun akran çatışması, hangi durumun akran zorbalığı olduğu konusunda onu bilgilendirin. Hangi durumla karşılaşırsa nasıl tepki verebileceğini konuşun. Duygusal olarak destek olmaya çalışırken durumu öğretmeniyle ya da bir danışmanla paylaşması için onu yönlendirin.**
- **Destek olmak**
- **Çocuğunuzun kendini etkili bir şekilde ifade edebilmesine yönelik hikayeler okuyabilir, kutu oyunları oynayabilirsiniz.**
- **Örnek olmak**
- **Kendi davranışlarınızla çocuğunuza rol model oluşturun. Sizin iletişim tarzınızı gözlemlemek, neye nasıl tepki verdiğinizi fark etmek, bunların üzerine konuşmak, onun da benzer şekilde davranmasına yardımcı olabilir.**

FMV Işık Okulları

Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü

